

Němci v Čechách

Citace:

Lenka Děťáková, Lucie Chudlařská, Petra Kalčicová. *Němci v Čechách* [online] Hospodářská a kulturní studia PEF ČZU v Praze, 2009. Dostupný z: http://www.hks.re/wiki/nemci_v_cechach

Úvod

V rámci předmětu Etnické minority v Evropě jsme si zvolili německou menšinu žijící v České republice. Práce je rozdělena na část teoretickou a praktickou. Teoretický rámec našeho projektu obsahuje 2 základní části. První část představuje problematiku celého německého národa. Jelikož ve výzkumné části budeme příslušníkům této minority pokládat otázku - co činí Němce Němcem, považujeme za důležité seznámit čtenáře se základními údaji o Německu a jeho kultuře. Právě proto se v první části teorie zabýváme např. náboženstvím v Německu, německým jazykem, tradičními zvyky Němců a také gastronomií. Druhá část teoretického rámce našeho projektu se zaměřuje na současnou situaci německé menšiny v České republice.

Ve výzkumné části naší práce se budeme zabývat německou menšinou žijící v pohraničí na Chebsku a v Praze. Proto v teoretickém rámci představíme podrobněji organizace, které sdružují Němce po území ČR a mají sídla v Chebu - Svaz Němců Landschaft Egerland a v Praze - a Dům národnostních menšin. Tato organizační uskupení německé menšiny jsme v průběhu vypracovávání naší práce navštívili. Praktická část projektu obsahuje také dvě části - výzkum u majoritní a minoritní společnosti. Protože jsme ve výzkumu postupovali pomocí generační metody, tyto dvě výzkumné části jsou rozděleny do věkových kategorií. První věková kategorie obsahuje výpovědi respondentů ve věku 60 a více, druhá kategorie 40-59 let a třetí kategorie 25-39 let.

Cíl práce

Hlavním cílem naší práce je zodpovězení následujících výzkumných otázek, které jsou pro všechny studenty předmětu Etnické minority v Evropě stejné, abychom následně dokázali porovnat odlišnosti ve vnímání minority majoritou a naopak v různých státech Evropy:

a) Otázky na německou minoritní společnost:

1. Vyhovuje vám současná míra autonomie (status), popř. jakého stavu byste v tomto ohledu chtěli dosáhnout?

německy: Entspricht Ihrer Meinung nach das Niveau der Autonomie (Status), bzw. was möchten in dieser Hinsicht erreichen?

2. Jste nějakým způsobem diskriminováni – pozitivně (zvýhodnění) či negativně? Pokud ano, v jakém ohledu (zákonodárství, školství).

německy: Sind Sie auf irgendeine Weise diskriminiert - positiv oder negativ? Wenn ja, in welcher Hinsicht? (Legislative, Schulwesen).

3. Jak sami sebe, jako Němce, vidíte? Pokuste se charakterizovat německý národ.

německy: Wie sehen Sie sich selbst als Deutsche? Versuchen Sie die deutsche Nation zu charakterisieren.

4. Jak myslíte, že vás vidí majoritní společnost, tedy Češi, a proč?

německy: Was meinen Sie - wie sieht Sie die tschechische Gesellschaft und warum?

5. Co považujete za hlavní atribut své etnicity a proč? (historie, území, jazyk, náboženství, ...)

německy: Was halten Sie für die wichtigste Eigenschaft Ihrer Nationalität? (Geschichte, Gebiet, Religion, Sprache, ...)

b) Otázky na českou majoritní společnost:

1. Co si myslíte o Němcích, jací jsou, jak je vnímáte?

2. Myslíte si, že jsou nějak diskriminováni či zvýhodňováni oproti majoritním Čechům? Pokud ano, jak?

Metodologie

Abychom dokázali co nejpřesněji zodpovědět naše výzkumné otázky, použili jsme více kvalitativních technik najednou, kterými jsou účast na přednášce v Domě národnostních menšin a zároveň také položené rozhovory se členy organizace Shromáždění Němců v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, Kulturní sdružení občanů německé národnosti v ČR (KSONN) a německou menšinou žijící v ČR. Pro pochopení této menšiny jsme použili literaturu zabývající se námi zvoleným etnikem a také jsme využili informací z webových stránek, abychom našli nejbližší organizace sdružující toto etnikum v Čechách a základní údaje o nich. V naší výzkumné práci tedy pracujeme s daty "z první a druhé ruky".

Každá z těchto technik má své výhody i nevýhody, a proto se nejčastěji používá jejich kombinace. Mezi výhody interview patří zejména flexibilita, protože jsme si mohli rozhovor předem připravit tak, že jsme si přeložili soubor otázek, které jsme poté pokládali respondentovi. Dalšími výhodami je nonverbální chování, ze kterého vidíme, jaká dělá respondent gesta při rozhovoru (smích, údiv...). Návratnost k respondentovi je sice snadná, jelikož nás už respondent zná, ale abychom pronikli do hloubky problému, musíme obětovat mnoho času. Mezi nevýhody interview patří podmínky pro dotazování. Proto jsme se před rozhovorem museli zeptat, zda můžeme rozhovor nahrávat na diktafon. Pokud by nám nebylo vyhověno, nastal by značný problém, protože bychom si museli rychle dělat poznámky a mohla by nám nějaká důležitá informace uniknout. Protože je doporučeno vést rozhovor v respondentově přirozeném prostředí, domluvili jsme si schůzku v již zmíněných organizacích, kde nám respondenti mohli ukázat různé fotografie, noviny či jiné materiály.

Jednotlivým respondentům jsme ve výzkumu zachovali anonymitu.¹⁾

Dále jsme použili generační metodu. Tato metoda je zajímavá, protože můžeme porovnat odlišné odpovědi respondentů různých věkových kategorií. Nicméně s generační metodou je spojen zásadní problém - obtížnost nalezení všech generací. V našem výzkumu nám nečinil žádný problém kontaktovat mladé a střední věkové skupiny, jelikož převážná část mladých Němců přijela do Prahy za studiem či prací. Ale nakonec s postupným narůstáním kontaktů a poznatků jsme položili otázky i nejstarší generaci.

Literární rešerše

Sociolog, germanista a odborný pracovník Českého pohraničí Sociologického ústavu AV ČR Lukáš Novotný se v knize *Otisky historie v regionálních identitách obyvatel pohraničí*²⁾ v kapitole tři *Přeshraniční spolupráce a vzájemné vnímání Čechů a Němců v přímém sousedství* zmiňuje o postojích a názorech Čechů vůči Němcům. Výsledky a poznatky svého empirického šetření prostřednictvím narativního interview je možné kategorizovat do čtyř typů vnímání. Jedná se o **obránné vnímání** Čechů vůči Němcům, které česko-německé vztahy označuje za špatné, zatížené historií a rozdílnými ekonomikami, postoje k Němcům jsou spojené s historickými a ekonomickými stereotypy, frekvence kontaktu sousedů je malá. Další typ se nazývá **vstřícné vnímání**, které česko-německé vztahy označuje za dobré a stále se zlepšující. Postoje Čechů k Němcům jsou v této kategorii pozitivní, často pěstují přátelství a frekvence kontaktu je velmi častá. Třetí kategorie **poučné vnímání** vidí česko-německé vztahy jako neurčité, hovoří o deficitech, nabízí řešení. Postoje Čechů k Němcům - jsou schopni kritické reflexe a frekvence kontaktu je různá, ale zpravidla častější. Poslední kategorii Lukáš Novotný označil jako **lhostejné vnímání** Čechů k Němcům, kdy česko-německé vztahy provází nezájem a postoje k Němcům jsou neurčité. Frekvence kontaktu v této kategorii je nízká, ale po roce 1989 je o něco vyšší.

Lukáš Novotný se v ročníku *Česko-německé souvislosti*, který je vydáván Sociologickým ústavem AV ČR - oddělení České pohraničí, vyjádřil k situaci německých občanů v České republice. Tuto problematiku podrobněji rozvádí v článku *Postavení německé menšiny v kontextu česko-německých vztahů*.³⁾ Zde se zmiňuje o různorodých údajích týkajících se počtu německé menšiny v ČR. Podle oficiálních výsledků ze Sčítání lidí, domů a bytů k 1. březnu 2001 se k německé menšině přihlásilo 39 106 osob. Tyto údaje jsou naprosto zpochybňovány zástupci německých organizací v ČR, kteří předpokládají vyšší počet osob německé národnosti. Jako jednu z příčin rozdílných údajů sociolog Lukáš Novotný uvádí, že starší generace Němců neustále trpí pocitem strachu otevřeně se hlásit k německé národnosti. Tato skutečnost je bezesporu spojena s událostmi 2. světové války. Dále zde autor upozorňuje na neustále klesající počet etnických minorit v ČR. Tomuto jevu se nevyhnula ani německá menšina. V souvislosti s touto skutečností poukazuje na problém nedostatečného vzdělání příslušníků německé menšiny u nás, neboť absence etnické inteligence výrazně ovlivňuje celkovou prezentaci menšiny. Slábnoucí etnická identita českých Němců je ovlivněna poklesem zájmu o svazový život v ČR. Jako protiklad této skutečnosti autor uvedl situaci Němců na Slovensku, kde je naprostá většina občanů německé národnosti sdružena v jediné organizaci německé menšiny na Slovensku - v Karpatoněmeckém spolku. Němci v ČR nemají o sdružování tak velký zájem jako v sousedním Slovensku a to i přes to, že se u nás vykytují 2 zastřešující organizace pro německou menšinu, které sdružují necelou čtvrtinu z celkového počtu Němců.

K česko-německým vztahům se také vyjádřil zajímavým způsobem pan V. Novák v publikaci s podtitulem *K problematice německé menšiny v České republice*.⁴⁾ Poskytuje nám historický náhled, stejně jako současné možné problémy dané menšiny na našem území. Podrobně se rozepisuje o

proměnách různých organizací a spolků na českém území věnujícím se německé menšině a sdružujícím její příslušníky. Na stranách 8 a 9 se značně kriticky staví k požadavkům Němců na odškodnění.

Chceme-li získat informace o právním přístupu k problematice Němců na našem území a vůbec menšin obecně, informace nám může poskytnout například kniha Národnostně menšinová politika České republiky: Základní dokumenty vydaný Úřadem vlády ČR.⁵⁾ Pan Sulitka a pan Pospíšil uvádějí nejdůležitější právní dokumenty a předpisy týkající se této problematiky. Nalezneme zde základní práva, uzavřené smlouvy a další důležité informace. Konkrétní znění mezinárodních smluv uzavřených s Německem lze nalézt také na stránkách Velvyslanectví Spolkové republiky Německo v Praze.

1. část - Teoretický rámec práce

I. Elementární seznámení s Německem a jeho kulturou

Základní údaje o Německu

Německo (oficiální název Spolková republika Německo - SRN) je federativní demokratickou parlamentní republikou tvořenou šestnácti spolkovými zeměmi (Bundesländer). Hlavním a zároveň i největším městem je Berlín. Rozloha Německa je 357 021 km², přičemž území státu se nachází v mírném podnebném pásu. Německo má přes 82 milionů obyvatel, což z něj činí nejlidnatější stát Evropské unie. Německo je zároveň domovem třetí největší populace imigrantů na světě. Asi 75 milionů lidí tj. 91 % má německé státní občanství. Přistěhovalecký původ má 17 % obyvatel Německa. Z původních etnických menšin žije v Německu 15 až 50 tisíc Dánů (zdroje se různí), 50 až 60 tisíc Frísů, 60 tisíc Lužických Srbů a asi 70 tisíc Romů.⁶⁾

Náboženství v Německu

Dvě třetiny obyvatel Německa se hlásí k nějakému náboženství. Vedle 47 % protestantů a 38 % katolíků je v Německu asi 100 000 židů a necelé 4 milióny muslimů. V této zemi je odluka církve od státu, přesto pro tzv. zemské církve vybírá církevní daň stát.⁷⁾

Německý jazyk

Z našich rozhovorů jsme na otázky „Co považujete za hlavní atribut své etnicity?“ a „Jak sami sebe jako Němce vidíte?“, zaznamenali opakující se odpověď - jazyk. Proto považujeme za nezbytné se touto kapitolou zabývat a seznámit čtenáře se základní gramatikou německého jazyka. *Paní Irene X: „Podle mého názoru je jazyk to, co dělá Němce Němcem. Mateřský jazyk je jedna z nejdůležitějších věcí, proto za hlavní atribut své etnicity považuji v každém případě opět jazyk.“ Slečna Anett X: „Za atribut své etnicity bych uvedla určitě jazyk. Jazyk nemůžu změnit, protože je to můj mateřský jazyk. Samozřejmě, že se můžu učit španělštinu, ale nikdy nebudu mít takový cit pro ten jazyk.“*

Němčina je západogermánský jazyk a hovoří jí přibližně 120 mil. lidí na celém světě. V Evropské unii je němčina nejpoužívanějším mateřským jazykem. Do roku 1948 byla němčina úředním jazykem i u nás. Píše se latinkou se spřežkovým pravopisem. Zvláštností je, že podstatná jména se píší velkými počátečními písmeny. Poslední reforma pravopisu proběhla v roce 1996 a přepracována byla v letech 2004 a 2006.⁸⁾

Rozšíření němčiny po světě

Rozšíření němčiny:

- původní jazyk - oranžová
- druhý nebo neoficiální jazyk - žlutá
- německá menšina - červená

Abeceda a výslovnost

Jak již bylo řečeno, němčina se píše latinkou. S výjimkou přehlasovaných Ä, Ö, Ü nevyužívá diakritická znaménka. Používání tzv. ostrého S bylo reformou pravopisu v 90. letech 20. století omezeno, ve Švýcarsku je ale závazné (ß je tam považováno za zastaralé). Německá abeceda obsahuje písmena v následujícím pořadí:

Velké:	A Ä	B C D E F
Malé:	a ä	b c d e f
Výslovnost:	a mezi a a e	b c d e f
G H I J K L M N O Ö	P Q	
g h i j k l m n o ö	p q	
g h i j k l m n o	mezi o a e	p kv
R S T U Ü	V W X Y Z	

r	s	t	u	ü		v	w	x	y	z		
r	z/s	t	u	mezi	u	a	i	f	v	x	i	ts

9)

Gramatika a pravopis

Rozlišuje se určitý (der, die, das) a neurčitý (ein, eine) člen.

Rozlišují se čtyři pády u jmen: nominativ, genitiv, dativ a akuzativ. Jsou vyjádřeny většinou jen tvarem členu, k některým ale patří koncovky podstatného jména.

Systém slovesných časů je bohatší než v češtině, ale ve srovnání s angličtinou chybí průběhové formy: předminulý (plusquamperfektum), minulý (präteritum a perfektum), přítomný (präsens) a budoucí I a II (futurum). Podmíněný děj se vyjadřuje konjunktivem a kondicionálem.

Slovosled je o něco volnější než v angličtině, ale přece jen má pevné mantinely. Hlavní sloveso stojí na druhé syntaktické pozici ve větě. Typickým rysem němčiny je odsouvání ostatních slovesných tvarů (a také hlavního slovesa ve vedlejší větě) na konec, může se tam sejít i několik sloves najednou:

německy: Wenn ich das früher gewusst hätte, hätte ich es nicht mehr tun müssen.

doslova: Kdybych já to dříve věděl by měl, měl bych to ne více učinit stát muselo.¹⁰⁾

Slovní zásoba

Starší slovní zásoba byla ovlivněna hlavně latinou a románskými jazyky. V moderní době je patrný silný vliv angličtiny. Výpůjček je přesto poměrně málo, hlavním nástrojem obohacování slovní zásoby zůstává v němčině hojně využívané skládání slov.

Překlad:

Všeobecná deklarace lidských práv

německy: Alle Menschen sind frei und gleich an Würde und Rechten geboren. Sie sind mit Vernunft und Gewissen begabt und sollen einander im Geist der Brüderlichkeit begegnen.

doslova: Všichni lidé jsou svobodně a rovně na důstojnosti a právech narozeni. Oni jsou s rozumem a svědomím obdařeni a mají jeden druhého v duchu bratrství potkávat.

česky: Všichni lidé se rodí svobodní a sobě rovní co do důstojnosti a práv. Jsou nadáni rozumem a svědomím a mají spolu jednat v duchu bratrství.¹¹⁾

Německé státní svátky a zvyky

1. Státní svátky

Je důležité upozornit na to, že státní svátky v Německu mohou být celostátní nebo i svátky jednotlivých spolkových zemí.

Státní svátky jako dny pracovního klidu v SRN:

1. leden - Nový rok - Neujahr

Velký pátek - Karfreitag

Velikonoce (neděle po prvním úplňku na jaře) - Ostersonntag

Velikonoční pondělí - Ostermontag

1. květen - Svátek práce - Maifeiertag, Erster Mai, Tag der Arbeit

Nanebevstoupení Páně (čtvrtek, 40. den od Velikonoc)- Christi Himmelfahrt

Svatodušní svátky

Letnice (neděle, 50. den od Velikonoc)- Pfingstsonntag

Svatodušní pondělí - Pfingstmontag

3. říjen - Den německé jednoty - Tag der deutschen Einheit - výročí znovusjednocení Německa roku 1990

25. prosinec - 1. svátek vánoční - Erster Weihnachtsfeiertag

26. prosinec - 2. svátek vánoční - Zweiter Weihnachtsfeiertag

Ostatní nestátní svátky:

6. leden - svátek Tří králů - Heilige drei Könige

Masopust/karneval (pondělí a úterý před Popeleční středou) - Fasching/Karneval Rosenmontag und Faschingsdienstag

Zelený čtvrtek - Gründonnerstag

24. prosinec - Štědrý den - Heiligabend

31. prosinec - Silvester¹²⁾

Paní Irene X v našem rozhovoru uvedla: „Pro německý národ jsou důležité svátky. Němci slaví hodně den Matek, ale Velikonoce měly vždy větší tradici. Velikonoce jsme si tady přizpůsobili a slavíme je jako v Čechách. Letnice jsou v Německu uzákoněný svátek a my si tady na Letnice také vzpomeneme. Snažíme si připomínat tradiční německé svátky, avšak slavíme jen některé.“

2. Zvyky

Vánoce

Již o prvním adventním dni se v německých domácnostech objevují adventní věnce se svíčkami a děti

dostávají adventní kalendáře ukrývající pamlsky. O adventu začínají v Německu vyhlášené řemeslné vánoční trhy. Nejnavštěvovanější jsou na nich stánky, v nichž si děti za cenu materiálu mohou pod dohledem řemeslníků vyrobit vlastní vánoční dárek. V předvečer 6. prosince přichází sv. Mikuláš. Ten však nechává dárky v předem připravených nablýskaných dětských botičkách až ráno o svém svátku. Když není s údržbou obuvi spokojen, nasype do botičky uhlí, brambory nebo mrkev. Na vánoční dárky si musí děti počkat do Štědrého večera. V Německu dárky nerozdává jen Ježíšek, ale i vánoční duch jménem Weihnachtsmann. Má rezavé vlasy a vousy, nosí plášť s kapucí a cestuje na osedlaném divokém větru. Pochází nejspíše ze severního Německa. Dříve odnášel v pytli neposlušné děti a metlou trestal nevěrné ženy. Se stoupajícím věkem se jeho povaha změnila k lepšímu a dnes je to hodný, dobromyslný starý muž. V jižním Německu však děti o Štědrém večeru navštěvuje výhradně Ježíšek. Nikým neviděn sestupuje doprovázen anděly z nebe a dává pod vánoční stromečky dárky. České Němce žijící v Sudetech obdarovával až do roku 1945 Kristkind. Byl zobrazován jako děťátko Ježíšek, ale povahu měl nevyzpytatelnou. Byl to velký šprýmař, ale jeho drsné žerty se lidem často nezamlouvaly.¹³⁾

K německým Vánocům také patří bohatě ozdobený stromeček, stejně tak i starší betlémy. Nejproslavenější byly v Německu jesličky zhotovované v Tyrolsku. Další zajímavou tradici můžeme nalézt v Bavorsku, kde po tři čtvrtky před Štědrým dnem chodí od vesnice k vesnici zpěváci, kteří klepou na dveře a házejí hrách na okna. „Noc klepání“ má věřícím připomenout smutek Marie a Josefa, když unavení a ztrápení nemohli najít v Betlémě útulek v lidských příbytcích a museli se spokojit s pohostinstvím chléva. Oblíbené vánoční jídlo se v různých částech Německa odlišuje. Na štědrovečerním stole se objevuje například husa, kachna, krůta, ryba, ale také klobása s bramborovým salátem. Tradičně se podávají také sladké ovocné kompoty a zavařeniny.¹⁴⁾

Velikonoce

Velikonoce v Německu začínají mší, která se koná v sobotu večer a pokračuje až do nedělního rána. Další tradicí je i „velikonoční oheň“, kdy se nashromáždí staré vánoční stromky na předem vyhrazeném místě a poté se podpálí. Celý tento proces má symbolizovat odstranění posledních zbytků zimy. V městečku Oberammergau se tradičně koná pašijová hra, která vypráví o utrpení, ukřižování a smrti Ježíše Krista. V této šestihodinové hře účinkuje na 1200 vesničanů. Děti hrají hru na „čokoládový polibek“, která se hraje s čokoládovými bonbony ze želatiny a cukru. Cílem je spolknout co nejvíce bonbonů, aniž by vám ostatní stihli rozmazat čokoládu po tvářích. Vítězem je ten, kdo sní co nejvíce bonbónů a má nejčistší obličej.¹⁵⁾

Jessica X: „Typické německé svátky v Čechách neslavím. Pouze Velikonoce se snažím dodržovat. V Německu nejsou žádné pomlázky, místo pletení pomlázek Němci tradičně schovávají vajíčka do trávy pro své děti, které je musí následně najít. Děti zatím nemám, proto stejně jako v Německu si o Velikonocích dávám se svojí rodinou drobné dárky a oblečení.“

Německá kuchyně

Německá kuchyně zahrnuje více různých regionálních kuchyní, které se od sebe někdy i velice liší. Jihoněmecká kuchyně, tedy bavorská a švábská, má mnoho podobností se švýcarskou a zejména i rakouskou kuchyní (a překrývá se tedy do jisté míry i s kuchyní českou). Kuchyně v Německu se vůbec nevyznačuje buřtem a zelím, jak tvrdí mnohá klišé v zahraničí. Je nejen velice různorodá, ale i bohatá na celou řadu specialit či přinejmenším na výběr mnoha potravin. V Německu existuje někdy až nepřehledné množství druhů chleba, veliký sortiment masných výrobků (salámy, tlačanky, rosol, paštiky – bylo napočítáno 1500 druhů), sýrů a mnoho příloh.¹⁶⁾

Eintopf

Německý Eintopf, jídlo z „jednoho hrnce“, patří k nejstarším tradičním jídlům. Jedná se přitom o značně zahuštěnou polévku s různými přísadami, srovnatelné např. s bramborovou polévkou (často se název Suppe, tedy polévka, alternativně i používá). Pokrm se skládá z různých druhů zeleniny (mrkev, čočka, pórek, hrášek, brambory a další) a z různých druhů masa (i drůbežího) či párků a buřtů. K nejznámějším patří různé druhy hrachové či čočkové polévky, Lübecker National (z tuřínu, brambor a vepřového masa), původně bavorský Pichelsteiner

Eintopf (různé druhy zeleniny a masa se špekem), čistě zeleninové polévky. Toto hlavní jídlo někdy připomíná bramborovou polévku a jindy zase guláš. V bývalém východním Německu si zase oblíbili ruskou polévku Soljanku, kde hlavní přísady tvoří rajčatový protlak a kyselé okurky. Základní varianty Soljanky jsou masová, rybí a houbová.¹⁷⁾

Jessica X: „Tradiční německé jídlo nevařím. Ani Eintopf ne. Moje matka dělá o Vánocích kapra, ale v Německu se jí hlavně klobása. Já kapra nejím. Nezáleží na tom, jakou kuchyni člověk preferuje, pro mě je důležitý, aby jídlo bylo dobré. O Vánocích si dopřeji například i lasagne, lososa nebo Fondue.“

Sandra X: „Německá kuchyně (nebo alespoň ta bavorská) je hodně podobná té české, samé vepřo-knedlo-zelo, buřty apod. Moje babička a matka německo-česká jídla vaří, ale já taková jídla jím velmi zřídka, protože dávám přednost středomořské a asijské kuchyni. Jediné, co mi z německých jídel vysloveně chybí, je pečivo, zejména německý chleba. Sama ho dělat neumím, vždy ho koupím ve větším množství, když jedu do Německa a pak ho zamrazím. Německý chleba si nechávám také občas přivést od přátel nebo od rodiny, když k nám přijedou na návštěvu.“

II. Německá národnostní menšina v Čechách

Historický nástin výskytu německého obyvatelstva na našem území

Král Přemysl Otakar II., zvaný železný a zlatý, vládl celých 25 let. Pozorujeme-li dnes mapu Čech a Moravy s hustou sítí měst a městeček, která dnes dávají naší zemi její neopakovatelnou tvárnost, hledíme víceméně na dílo Přemysla Otakara II. Zasloužil se i o výskyt německého obyvatelstva na našem území, neboť právě on zde povolil kolonizaci - tedy pozval Němce na naše území.¹⁸⁾

Zakládání a rozvoji měst se Přemysl Otakar II. věnoval soustavně a cílevědomě stejně tak jako jeho otec a později jeho syn Václav I. Opevnění, jež Přemysl Otakar II. nařídil budovat u měst ležících po obvodě země, chránilo měšťany, ale sloužilo rovněž k obraně státu. Zvláštním vývojem prošly ve 13.

století obce pod Pražským hradem. Měly různé stáří, podobu i obyvatele. Největší z nich, prastará tržní osada, vyrostla na pravém břehu Vltavy proti Hradu. V její severní části sídlili Židé, dál po proudu měli své centrum němečtí obchodníci. Na levém břehu Prahy pak založil roku 1257 druhé pražské město, nazývané nejprve „Nové“, později „Menší“ (čili Malá Strana). Mělo vlastní statut i samosprávu a obývali je převážně německy mluvící kolonisté.¹⁹⁾

Městská a v příhraničních oblastech též vesnická kolonizace změnila etnický charakter českých zemí. Příliv německy mluvícího obyvatelstva znamenal, že se Čechy a Morava staly zeměmi „dvojího lidu“ tedy Čechů a Němců, tvořících asi 15-18 % obyvatel. Při kolonizaci byla smluvně stanovena práva a povinnosti kolonistů. Osadníci zaplatili za pozemek, stali se dědičnými nájemci půdy, a pokud platili roční nájem, nemohli být půdy zbaveni. V prvních letech byli osadníci osvobozeni od placení nájmu (někdy na 12 - 20 let) i od roboty. Tomuto ulehčování se říkalo lhota, proto se četné vsi v Čechách i na Moravě nazývají Lhoty, na Slovensku Lehoty. Staré osady tato smluvní práva neměly a vrchnosti mohly na svých poddaných žádat větší roboty i peněžní dávky, než bylo zvykem. Proto se nové německé právo rychle šířilo i do starých českých obcí. Německý živel v některých oblastech našeho území převážil nad obyvatelstvem českým, např. Loketsko, Trutnovsko a Kladsko byly úplně poněmčeny. Německá kolonizace učinila z českého státu stát dvojjazyčný. Šlechta se svému národu odcizila a dvůr posledních Přemyslovců byl více německý než český. S německou kolonizací k nám přicházelo i hospodářské a kulturní povznesení. Kolonisté s sebou brali do nových sídel i své nářadí, zaváděli nové postupy zemědělských prací. Jejich technická vyspělost byla mnohem lepší než česká (ražení mincí).²⁰⁾

Současná situace německé menšiny v Čechách

Po 2. světové válce německá menšina neměla možnost žádného sdružování či jiných aktivit. Přelom nastal v 50. letech 20. století, kdy Československo oficiálně uznalo německou menšinu. Ještě před vznikem Kulturního sdružení občanů německé národnosti (1969) u nás existovaly neoficiální kroužky, ve kterých se německá menšina sdružovala (filmový, divadelní, fotografický kroužek a jiné). Tyto jednotlivé kroužky působily v rámci ROH. Po vzniku KSONN se tyto aktivity spojily v jedno. Po Sametové revoluci v roce 1990 byla založena druhá organizace sdružující Němce - Shromáždění Němců v Čechách, na Moravě a ve Slezsku.

K německé menšině se při sčítání lidu v roce 2001 přihlásilo 39 106 osob. Ve dvou již zmiňovaných zastřešujících **organizačních uskupeních menšiny** je registrováno zhruba 8 500 osob, což je necelá čtvrtina z celkového počtu:

1. Landesversammlung der Deutschen in Böhmen, Mähren und Schlesien - Shromáždění Němců v Čechách, na Moravě a ve Slezsku - v současné době zastřešuje 23 samostatně registrovaných svazů (např. Svaz Němců - region Chebsko, JUKON), počet členů se pohybuje kolem 5 800. Své aktivity prezentuje ve svém periodiku - Landeszeitung.²¹⁾

JUKON - mládežnická organizace při Shromáždění Němců, v současné době má 130 členů po celé ČR ve věku od 18 do 30 let. JUKON je skupina lidí, která si jako cíl stanovila vytvořit síť mladých lidí z řad německé menšiny a nabídnout jim tak možnosti vzájemného kontaktu a angažovanosti. JUKON je ale otevřena také všem mládežníkům, kteří se zajímají o německou menšinu v ČR a Německo jako takové, nebo pro ty, kteří se rádi účastní organizací a příprav projektů v oblasti mládeže a kultury. Tímto se JUKON snaží přispět k pozitivním vztahům Němců a Čechů v naší společnosti.²²⁾

2. Kulturverband der Bürger deutscher Nationalität der ČR - Kulturní sdružení občanů německé národnosti v ČR (KSONN) - eviduje 28 základních organizací s více než 1 500 členy. Sdružení

prezentovalo pravidelně svoji osvětovou činnost ve čtrnáctideníku Prager Volkszeitung, ale z finančních důvodů v roce 2005 tyto noviny přestaly vydávat. V současné době vydávají Infoblatt, který vychází po dvou až třech měsících. Kulturverband získává finanční podpory od Ministerstva kultury České republiky, Magistrátu hlavního města Prahy. Další spolupráci navázali s velvyslanectvím a Česko-německým fondem budoucnosti. Magistrát hlavního města Prahy poskytl v roce 2007 této organizaci prostory v Domě národnostních menšin, kde sídlí i předsedkyně celého KSONN - paní Nováková.

Aktivity organizací

Organizace německé národnostní menšiny svými aktivitami usilují o zachování kulturního dědictví, mateřského jazyka a vytváření prostoru pro seberealizaci svých členů. Mezi hlavní aktivity patří kulturní akce u příležitosti oslav různých svátků (Masopust, Velikonoce, Den matek, advent a Vánoce), pěvecké a taneční kroužky, výstavy, kursy němčiny, semináře pro mládež i seniory s různou tematikou apod. Ve spolupráci s českými občany a s krajany se podílí na obnově kostelů, restaurování památek a sociální výpomoci slabším a nemocným osobám.²³⁾

Konkrétní aktivity Svazu Němců - Landschaft Egerland

1. výuka němčiny pro dospělé a děti

2. kulturní aktivity - koncerty (na festivalu „Hudba nezná hranic“ v Chodově u K. Varů v roce 2006 zahrála „Egerlandská dechová kapela z Ebelsbachu“), výstavy (v roce 2006 proběhla v Mariánských Lázních výstava s názvem „Tady jsem doma“, která již po šesté prezentovala fotografie „Moala Richarda“), zachování zvyků a obyčejů, setkání rodáků (pomáhají jejich dvojjazyčností při setkáních jak v Čechách, tak v Německu), zachování egerlandského nářečí a písní (při pravidelných setkáních zpívají a mluví tak, jako jejich předkové), vydávání knih a hudebních nosičů („Svaz Němců“ již vydal 3 knihy a jedno CD), šití tradičních Chebských krojů (na seminářích šijeme kroje, které pak s hrdostí nosíme), zachování lidových tanců (s lidovou taneční skupinou „Die Moalas“ zachovávají tyto tance i pro další generace), aktivní život s vírou, autorská čtení (zní při nich jak němčina, tak „egerlandština“), péče o hroby (společně s „Chebskou mládeží“ z Německa a českou folklórní skupinou „Marjánek“ pečují o starý klášterní hřbitov v Teplé)

3. vzdělávací aktivity

4. sociální aktivity - především pro starší lidi, kteří utrpěli 2. světovou válkou

5. podpora malého podnikání

6. politické aktivity - V rámci „Shromáždění Němců“ chtějí dosáhnout plnohodnotného života „českých Němců“

7. práce s veřejností - pravidelné zasílání příspěvků do vysílání Českého Rozhlasu pro německé spoluobčany, pravidelné zasílání příspěvků do německých periodik²⁴⁾

Konkrétní aktivity organizace JUKON

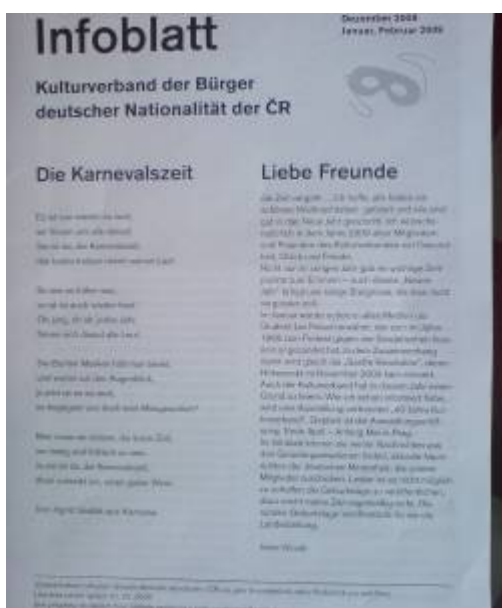
JUKON nabízí nejen mládežníkům z řad německé menšiny, ale také všem mládežníkům, kteří se zajímají o všechno kolem Německa, rozmanitý a atraktivní program v celé ČR. JUKON nabízí např. divadelní představení a koncerty, jazykové kurzy, diskusní fóra či cyklistické výlety. Každoročně se pořádá pro mládežníky z ČR i Německa JUKON Kemp, kde se vyučuje německý i český jazyk podle zájmu veřejnosti. Mládežníci mají možnost navázat kontakty s ostatními lidmi prostřednictvím her, zábavy apod. Tento rok se akce JUKON Kemp koná v Českém ráji.²⁵⁾

JUKON připravila na letošní léto akci s názvem Po stopách kulturních tradic Sudet na kolech. Na svých webových stránkách zvou všechny na cyklistickou výpravu do česko-německého pohraničí, na Šluknovský výběžek. Cílem je objevit neznámé oblasti a zapomenuté lidské příběhy. Tento poznávací výlet JUKON pořádal i minulý rok v létě, ale v tomto případě se jezdilo po Novohradských horách.²⁶⁾

Z předchozích aktivit můžeme uvést například diskusní podvečer na téma Partnerské vztahy v Německu a u nás konaný dne 21. ledna 2009 v Pardubicích.

JUKON společně se Střední průmyslovou školou elektrotechnickou v Pardubicích pořádali i kulturní akce jako je například Zpívání na schodech konané v Evropském spolkovém domu Pardubice či koncert Duo Ťuk - folkové a jazzové skupiny opět konané v Pardubicích. Zde také působí divadelní kroužek, který cvičí hry od německých či švýcarských spisovatelů například od Friedricha Dürrenmatta Fyzikové nebo od Johana Wolfganga Goetheo Faust. Tyto hry jsou divadelním kroužkem představovány jak v německém, tak v českém jazyce.

Periodika jednotlivých organizací

Landeszeitung vydává občanské sdružení Shromáždění Němců v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Stránkový rozsah 8+4 strany, první část je zaměřena na politickou, kulturní a vzdělávací problematiku. Příloha se týká otázek, zajímavostí v oblasti kulturního dědictví německé menšiny v Čechách. Noviny přináší informace o životě menšiny a další aktuální zprávy. V roce 2007 bylo vydáno 26 čísel. Podařilo se mírně zvýšit příjmy z prodeje. Prodejnost novin je na dobré úrovni. Téměř čtvrtina nákladu slouží k jazykové výuce v německém kulturním centru a na školách všech stupňů. Poslední strana novin je věnována gramatice německého a českého jazyka, kterou zdarma dodává jazyková škola Polyglot, jenž dostane inzerci v Landeszeitung také zdarma. Vydání novin je 2x v měsíci a to minimálně 24 čísel za rok. Prodejní cena výtisku je 7,50 Kč (8 Kč).²⁷⁾

Měsíčník Eghaland blad již 13. ročník vydává občanské sdružení Svaz Němců - region Chebsko. Jedná se o regionální tiskovinu distribuovanou v rámci německy mluvící komunity, ale volně dostupnou i ostatním zájemcům. Příjemci dotace umožnili zlepšit kvalitu časopisu, na němž je unikátní vydávání výhradně v chebském nářečí. Prodejní cena výtisku je 8,50 Kč (9 Kč).²⁸⁾

V minulosti byl v letech 2004 a 2005 za pomoci státní podpory vydáván dvoměsíčník **Kleiner Brüner Gassenbote** (vydavatel Německý jazykový a kulturní spolek).²⁹⁾

Infoblatt - tento dvoměsíčník nebo tříměsíčník je vydáván KSONN pro své členy. Infoblatt sestavuje

předsedkyně KSONN paní Nováková. Jednotliví členové sdružení se také mohou aktivně podílet na tvorbě. Úvodní strana obsahuje vždy báseň, týkající se aktuálních událostí v roce (Vánoce, Velikonoce, karneval). Noviny jsou plné fotografií z nejrůznějších akcí sdružení.

Komerční média

Německé vysílání můžeme naladit na stanici Radio Prag, která patří pod veřejnoprávní Český rozhlas 7. Radio Prag vysílá 5x denně krátké vysílání. První vysílání začíná vždy ve 2 hodiny odpoledne krátkými aktuálními zprávami. Program se během týdne skládá například z české hudby, tematiky hospodářství a sportu. O víkendu se můžeme seznámit s českou historií a tipy na výlety po České republice a hlavním městě Praze. Víkendové vysílání Ragia Prag nabízí i výuku českého jazyka.

Existuje i televizní vysílání Babylon, které se zabývá všemi 12 menšinami uznávanými v naší republice. Pořad o menšinách, který trvá 22 minut, můžeme shlédnout každou středu na ČT2 v 18:30 hodin. Z rozhovorů jsme se dozvěděli, že organizace sdružující Němce v Čechách se nijak neangažují na televizním vysílání, protože v dnešní době vlastní mnoho lidí satelity nebo si například mohou německé zpravodajství pustit prostřednictvím internetového vysílání. Soustřeďují se pouze na periodika - viz kapitola výše.

Školství

Německá škola v Praze

Německá škola v Praze (NŠP) je německou zahraniční školou soukromě provozovanou Školským sdružením podle českého práva. Až do konce školního roku 2000/2001 se zde vyučovalo pouze v německém jazyce. Od začátku školního roku 2001/2002 je NŠP zřízením 6. ročníku školou německo-českého setkávání. Tato škola se nachází na Praze 5 - Jinonice.³⁰⁾

Spezialgymnasium F.X. Šaldy Liberec/ Reichenberg

Gymnázium F. X. Šaldy je nejstarším českým gymnáziem v Liberci. Po vzniku Československé republiky rozhodlo Ministerstvo školství a národní osvěty o otevření Českého státního reformního reálného gymnasia v Liberci. Pravidelné vyučování bylo zahájeno v září 1919. Studijní možnosti na Gymnáziu F. X. Šaldy jsou rozmanité. Škola nabízí mimo jiné šestileté dvojjazyčné studium - vybrané předměty jsou učeny v cizím jazyce, vyučuje se německý jazyk a literatura, dále zeměpis v německém jazyce, dějepis v německém jazyce, stejně tak matematika.³¹⁾

Staatliches Gymnasium Na Pražačce, Praha 3

Gymnázium Na Pražačce je střední škola, která má více než čtyřicetiletou tradici. V současné době zde vyučuje 54 středoškolských profesorů, z toho tři němečtí vyučující. Od školního roku 2007/2008 je obnoveno dvojjazyčné studium s výukou některých předmětů v německém jazyce. Škola nabízí mimo jiné možnost šestiletého studia obor „živé jazyky (rozšířená výuka německého jazyka)“ či obor „výuka vybraných předmětů v cizím jazyce (němčina)“. První dva ročníky šestiletého studia se obsahově shodují s všeobecným oborem, posílena je výuka němčiny (8 a 7 hodin týdně + podpůrné vyučování pro začátečníky). V druhém ročníku je navíc v němčině 1 hodina dějepisu. Od 3. ročníku (tercie) se pouze v němčině vyučuje matematika, v češtině i němčině dějepis. Studenti ukončují gymnázium kombinovanou česko-německou maturitní zkouškou, získají české maturitní vysvědčení a německé vysvědčení „vysokoškolské zralosti“ (Hochschulreife), které je opravňuje studovat bez jakýchkoliv dodatečných zkoušek na vysokých školách a univerzitách v SRN.³²⁾

Ostatní organizace v ČR zabývající se německou tematikou

Společnost Franze Kafky - Společnost Franze Kafky je nevládní nezisková organizace, která byla založena v roce 1990. Jejím hlavním cílem je přispět k oživení tradic, z nichž vzešel unikátní fenomén tzv. pražské německé literatury, a obnovit obecné povědomí o významu kulturní plurality

středoevropského regionu, kde spolu po staletí žili Češi, Němci a Židé. Jméno Franze Kafky je pro ni symbolem zmíněných tradic, věnuje jeho dílu soustavnou pozornost a usiluje o to, aby se stalo přirozenou součástí českého kulturního kontextu. Společnost Franze Kafky má nyní kolem 1000 členů z celkem 23 států světa.³³⁾

Goethe Institut Prag - Goethův institut je kulturní institut Spolkové republiky Německo, podporuje znalost německého jazyka v zahraničí a usiluje o mezinárodní kulturní spolupráci. Informováním o kulturním, společenském a politickém životě zprostředkovává komplexní obraz Německa. Goethův institut v Praze (založený v roce 1990) je regionálním institutem pro střední a východní Evropu, který koordinuje práci kulturních institutů v Estonsku, Lotyšsku, Litvě, Polsku, České republice, na Slovensku, v Maďarsku a ve Slovinsku. V těchto zemích má Goethův institut hustou síť doplňkových organizací a zařízení, které slouží podpoře německého jazyka a kultury a informovanosti o Německu.³⁴⁾

Česko-německý fond budoucnosti - Posláním Česko-německého fondu budoucnosti je všestranně podpořit porozumění mezi Čechy a Němci. V souladu s jeho stanovami fond poskytuje za tímto účelem finanční podporu partnerským projektům z obou zemí. Z prostředků Fondu budoucnosti je jako jeden z nejdůležitějších projektů financováno Česko-německé diskusní fórum, jehož Rada má od začátku roku 2005 jednoho předsedu a 10 členů z každé strany. Na ročních konferencích se diskutují témata, která jsou relevantní pro českou i německou stranu. Česko-německé diskusní fórum vzniklo v roce 1997. Má za úkol pečovat o česko-německý dialog, a to tím, že do něj úzce zapojí všechny skupiny, které prosazují dobrou česko-německou spolupráci. Česko-německé diskusní fórum se stalo v posledních šesti letech své činnosti etablovanou součástí česko-německých vztahů. S rozšířením Evropské unie v květnu 2004 a nové globální výzvě určuje fórum svá nová témata česko-německé agendy. Těžištěm práce diskusního fóra zůstává i nadále průběh výroční konference za účasti česko-německé veřejnosti, obzvláště mladé generace.³⁵⁾

Německá menšina z právního a politického hlediska ČR

Stručná problematika postavení Němců u nás v minulosti

Po roce 1945 byly v zájmu denacifikace a demokratického vývoje budoucího Německa stanoveny reparace a mnoho jiných omezení krátkodobého či dlouhodobého rázu. To se týkalo i Němců v Československu. V prvních měsících po skončení války byli němečtí občané žijící na našem území znevýhodněni v lístkovém přidělu potravin a různého zboží, byla na ně uvalena pracovní povinnost, nemohli zakládat vlastní organizace. První noviny v německém jazyce (Aufbau und Frieden) začaly vycházet v roce 1951. Plnou rovnoprávnost získala německá menšina u nás jako celek v roce 1968, kdy byly schváleny nové ústavní zákony. Projevem tohoto vývoje bylo v tom samém roce založení Kulturního svazu občanů Československa německé národnosti (dnešní KSONN). Později vznikaly další a další organizace a spolky podporující německou menšinu na našem území (např. tzv. Begegnungszentren - střediska setkávání či „Sudetoněmecký landsmanschaft“). Zatím pravděpodobně největší rozruch upoutalo určitě již zmiňované Shromáždění Němců v Čechách, na Moravě a ve Slezsku vzniklé v roce 1992 a fungující dodnes. V roce 2001 totiž podalo Návrh na odškodnění občanů německé národnosti v ČR předaný Poslanecké Sněmovně. Úvodní dopis je stručným hodnocením údajného útisku a bezpráví německé menšiny v poválečném Československu a vlastní návrh odškodnění obsahuje šest požadavků, mezi nimiž najdeme například požadavek na zrušení tzv. Benešových dekretů, navrácení majetku a jiná finanční odškodnění.³⁶⁾

Němci v českém právu a politice dnes

Základní ochranu práv všech národnostních menšin v ČR obecně, včetně té německé, stanoví ústavní

zákony - konkrétně článek 6 Ústavy ČR stanoví, že rozhodování většiny dbá ochrany menšin³⁷⁾, článek 24 Listiny základních práv a svobod stanoví zákaz diskriminace a článek 25 Listiny práva příslušníků národnostních menšin.³⁸⁾ Tato práva pak dále upravuje Zákon o právech příslušníků národnostních menšin.³⁹⁾

V rámci evropských standardů stanoví ochranu práv národnostních menšin Rámcová úmluva o ochraně národnostních menšin, již ČR ratifikovala v roce 1997.

Dále je tu Smlouva mezi Českou a Slovenskou Federativní Republikou a Spolkovou republikou Německo o dobrém sousedství a přátelské spolupráci z roku 1992, která také věnuje částečně pozornost postavení menšin, a to v článku 20, kde je příslušníkům německé menšiny přiznáno zejména právo na svobodu projevu, zachování a rozvíjení své etnické, kulturní, jazykové a náboženské svébytnosti bez jakýchkoliv pokusů o asimilaci proti jejich vůli, právo vykonávat svá lidská práva a základní svobody plně a účinně bez jakékoliv diskriminace a v plné rovnosti před zákonem.⁴⁰⁾

Existuje také politický dokument Česko-německá deklarace o vzájemných vztazích, která byla podepsána v roce 1997. Jejím prostřednictvím vznikly organizace Česko-německé diskusní fórum a Česko-německý Fond budoucnosti. Z článku V. Deklarace přímo vyplývají závazky podpory příslušníků německé menšiny v ČR.⁴¹⁾

2. část - Vlastní výzkum

Návštěva organizace Svaz Němců - Landschaft Egerland

Jak již bylo zmíněno v úvodu práce, navštívili jsme tuto organizaci. Bohužel jsme nepočítali s komplikacemi, které během výzkumu nastaly. Jednou jsme tam byli bohužel nevědomky mimo návštěvní hodiny, chtěli jsme sehnat nějaké letáky, noviny či jiné materiály, ale bohužel bylo zavřeno. Přes e-mail jsme získali kontakt od předsedy organizace na jednu z členek, se kterou jsme si smluvili schůzku na 27. dubna 2009. Bohužel v den naší schůzky jsme marně čekali před sídlem organizace, neboť v tentýž den paní Krista X byla na cestě do nemocnice v Chebu, hospitalizována s diagnózou vztekliny,

mluvili jsme s ní od té doby několikrát, dosud má bohužel doporučený klid na lůžku. Poté jsme tam byli na doporučení ještě jednou, v návštěvních hodinách, ale nikdo nám neotevřel. Z tohoto důvodu jsme se především zaměřili na organizace sdružující Němce v Čechách, které sídlí v Praze.

Výzkum na německou minoritní společnost

1. věková kategorie (60 a více let)

Je nutné podotknout, že při výzkumu s touto věkovou skupinou respondentů se naskytl problém, neboť bylo těžké rozhodnout, zda pokládat otázky týkající se majority či minority - někteří respondenti

se necítili být ani Čechem, ani Němcem.

Dne 29. 4. 2009 jsme provedli rozhovor s paní Ruth X, která je členkou KSONN. S mírou autonomie je spokojena, vyhovuje jí. Necítí se žádným způsobem diskriminována. Otázka týkající se charakteristiky Němce byla složitější, jelikož respondentka sama neví, za co se má považovat - její otec byl Němec, ale matka Češka a Ruth se narodily v Rakousku. O Němcích se vyjádřila lehce kriticky, protože ona sama konstatovala, že musí mít vše „tak akorát“. Myslí si, že Češi koukají na Němce s respektem, dokonce i ti občané, kteří neovládají německý jazyk, dle jejího názoru pohlíží na Němce s obdivem. Co se týče etnicity, je pro ni důležitá historie, ale tím myslí literaturu - velmi důrazně zmínila jména jako J. W. Goethe a F. Schiller.

Tentýž den jsme také mluvili s další členkou KSONN - paní Helenou X, která se narodila v Lokti, ovšem oba její rodiče byli Němci. Sama se cítí být více Němkou než Češkou. Na otázku týkající se autonomie odpověděla, že by situace mohla být lepší, ale její vnuci už uvažují úplně jinak. Celkově v rozhovoru zdůrazňuje rozdíl mezi minulostí a současností - nyní je podle jejího názoru vše jinak, vše se zlepšilo. V současnosti se necítí být nijak diskriminována, podotýká ale, že kdyby přišlo na to říci pravdu, všichni Němci z její generace, kteří žili po válce v Čechách, by se určitě cítili být diskriminováni. Sama se vidí víc jako Němka díky jazyku. Říká, že je to v ní, i když se hodně naučila a přizpůsobila. Jako typické německé vlastnosti uvedla disciplínu a pořádkumilovnost. Myslí si, že Češi ji vidí jako Češku. Jen tady mezi lidmi jí podobnými všichni vědí, co jsou zač. Jako hlavní atribut etnicity úplně vyloučila náboženství a spíše se přiklání k jazyku.

2. věková kategorie (40 - 59 let)

Irene X se narodila v Čechách a celý život zde taky žije, nicméně její oba rodiče jsou Němci. Sama se považuje za Němku.

Rozhovor s paní Irene X jsme provedli dne 20. 4. 2009. Jelikož je také členkou (a zároveň i předsedkyní) Kulturního sdružení občanů německé národnosti (Kulturverband) dala jednoznačně najevo, že ona i ostatní členové neprojevují v Čechách žádnou snahu o vlastní autonomii. V současné době v našem státě necítí žádnou pozitivní či negativní diskriminaci, ve srovnání s dřívější dobou, kdy negativní cítila o něco více. S otázkou diskriminace se setkává běžně - převážně od svých kamarádů a příbuzných, kteří ji neustále upozorňují, že jako Němka pracující pro Kulturverband, může mít v ČR problémy např. při hledání zaměstnání. Doporučují ji se o této angažovanosti v organizaci raději nezmiňovat. Za důležitý atribut Němce považuje jednoznačně jazyk. Mezi starší generací dělá Němce Němcem také vztah k církvi. Pro německý národ jsou typické určité svátky a respondentka zdůraznila především tyto - Velikonoce, Den matek, Letnice. Velikonoce si německá menšina v Čechách přizpůsobila a slaví je tedy počestným způsobem. Německá kuchyně má také svůj tradiční význam, ale respondentka odpověděla, že např. Eintopf nevaří. S Čechy nemá žádný problém, ale zdůraznila, že záleží na věkové kategorii, neboť starší generace má německý národ spojen s událostmi týkající se 2. světové války. Za hlavní atribut své etnicity považuje jazyk. Dále uvedla i náboženství, které hrálo velkou roli zejména u starší generace Němců. Irene X je ateistka, ačkoliv její rodiče byli starokatolíci. U této výpovědi je nutné zdůraznit, že dotazovaná je členkou jedné ze zastřešujících organizací Němců v Čechách. Její odpovědi mohou být touto skutečností do jisté míry ovlivněny.

Mark X žije v Čechách již 16 let. Původem pochází z Magdeburku. Hlavní důvodem, proč přijel do Čech, je hlavně kvůli češtině. Není členem žádného sdružení či jiných organizací.

Dalším dotázaným v této věkové skupině se stal Mark X, který je stejně jako Sandra X přítel Jessicy X. Z časové tísně Marka X jsme museli volit komunikaci prostřednictvím SMS zpráv a následně

prostřednictvím e-mailu. Dne 28. 5. 2009 odpověděl, že současná míra autonomie mu vyhovuje. Za diskriminaci považuje omezení pracovních možností pro cizince, hlavně ve vyšších funkcích, a to jak v českých, tak i zahraničních firmách. Důvodem označil určitou závist vůči cizincům. Za další diskriminaci označil chování Čechů vůči Němcům. Dle Markova názoru v ČR nejsou cizinci moc v oblibě, a když na našem území neumí cizinec česky, tak se s ním málokdo zabývá či mu pomáhá. „Když Češi slyší němčinu, mumlají něco o druhé světové válce nebo nás nazývají „skopčáky“. To se mi zrovna před týdnem (a ne jednou) osvědčilo, když jsem jel ve vlaku do Českých Budějovic.“ Charakteristika německého národa je prý složitá. Německý národ má kvůli historii problematický přístup k věcem, v různých případech se hodně podceňuje, ani není moc sebevědomý. V nejnovější historii se nedokáže radovat z výsledků práce, ať už se jedná o výsledky hospodářské či kulturní. Nechtějí totiž vypadat jako nacionalisté. Německý národ podceňuje svoji kulturu, což je dle Marka pochopitelné kvůli historii. Dále Němci nemají respekt před svojí mateřštinou. Na druhou stranu je ale dnes ale Německo mnohem otevřenější vůči cizincům. Mark německý národ označil za multikulturní společnost, protože se hodně učí od jiných národností a cizinců, kteří žijí v Německu. Otázku, jak myslíte, že vás vidí majoritní společnost, považuje za těžkou. Domnívá se, že Češi vnímají Němce normálně jako cizince. A poté odkázal na svoji odpověď zabývající se problematikou diskriminace. Za hlavní atributy své etnicity označil přesnost (nejen přesnost v čase, ale i ve smyslu pečlivost při práci), čistotu, puntíkářství a netrpělivost. Německé svátky nedodrží, řídí se zvyklostmi v ČR. Oproti tomu německá jídla si občas dopřeje a dá si záležet na jejich přípravě. Aby byl v obraze, co se děje v německo-mluvicích zemích, dívá se na německou, rakouskou a švýcarskou televizi. Zdůraznil, že znalosti potřebuje také kvůli své práci.

3. věková kategorie (25 - 39 let)

Anett X pracuje v Jukonu jako kulturní manažerka. Původem pochází z východního Německa, ale později se přestěhovala do Lipska. Její matka žije v Německu. Do Čech přijela původně za studiem.

Dne 15. 4. 2009 vypověděla oslovená Anett X, že současná míra autonomie jí vyhovuje a nemá smysl o ni usilovat. Dle jejího názoru to německá menšina určitě nechce. Jako Němka se u nás necítí nijak diskriminována, jen jednou měla špatnou zkušenost, kterou nechtěla dále komentovat. Mezi její hlavní problémy v ČR patří jazyková bariéra jako u každého cizince žijícího na jiném území. Vzhledem k tomu, že Německo se skládá z 16 spolkových republik, měla respondentka problém odpovědět na otázku číslo tři - charakterizovat německý národ. Oslovená pochází z bývalého nenáboženského východního Německa, kde je jiná mentalita i jiné tradice. Po hlubším rozpracování této otázky respondentka odpověděla, že Němce Němcem dělá jazyk. Dále uvedla, že Češi vnímají velký rozdíl mezi Němci, kteří v nedávné době přišli do ČR studovat či pracovat, a sudetskými Němci. Při rozhovoru zdůrazňovala rozdílné názory na Němce mezi různými generacemi Čechů. Ona sama se v mladé generaci Čechů cítí velice dobře a nemá pocit žádných diskriminujících stereotypních předsudků. Předpokládá, že ji mladá majoritní společnost vnímá pozitivně. Za hlavní atribut své etnicity jednoznačně označila jazyk, neboť svůj mateřský jazyk nemůže změnit a nikdy nebude mít tak velký cit pro ostatní cizí jazyky. Toto konstatování souvisí s odpovědí na otázku číslo čtyři (charakteristika německého národa).

Jessica X pracuje jako učitelka německého jazyka a zároveň podniká na základě Živnostenského listu. Jessica X se narodila v Hamburku, ale žila a studovala ve Stuttgartu. Matka je Češka, která v roce 1969 emigrovala do Německa a zůstala tam 37 let. Otec je Němec. Rodiče jsou rozvedeni a v současné době Jessica X žije s matkou v Praze.

Na začátku dubna jsme zkontaktovali Jessicu X, která byla ochotna dne 16. 4. 2009 si udělat na nás čas a zodpovědět již zmiňované otázky. Sama neusiluje o žádnou separaci, nýbrž o větší integraci

Němců do české společnosti a to především kvůli jazyku - němčina u nás není tak oblíbená jako angličtina. Čechy považuje za skeptiky, jelikož se na první moment hodně distancují, jakmile například v tramvaji uslyší němčinu. O větší integraci usiluje ta německá menšina, která u nás plánuje zůstat. Ti Němci, kteří k nám přijedou za prací, o větší integraci nestojí. Politicky se necítí být diskriminována. S větším problémem se setkala na cizinecké policii, kde se mluvilo pouze česky. Ovládá také plynně anglický jazyk, který jí v tomto případě také nepomohl. Ačkoliv ji ČR umožňuje pracovat na živnostenský list a zároveň být zaměstnána ve firmě, nachází menší nevýhodu v této oblasti - když chce získat v zaměstnání vyšší pozici, je podmínkou se učit český jazyk. Tento problém se vyskytuje nejen u nás, ale i v sousedních zemích. Německý národ charakterizovala především jazykem, konzervativností a neflexibilitou. Němce popsala jak kladně, tak záporně. Mezi jejich pozitivní stránku řadí vysokou organizovanost, ať už se jedná o velkou či malou firmu, školu apod. Naopak Němci jsou pasivní v oblasti politiky, zemědělství a ekonomiky. Jessica X u nás neslaví typické německé svátky vyjma Velikonoc. Stejně jako v Německu si u nás o Velikonocích její rodina dává drobné dárky na oblečení. Majoritní společnost je vůči Němcům v ČR skeptická - jako příklad uvedla nezájem Němců o české dějiny. Za hlavní atribut své etnicity označila historii, neboť Německo má velmi bohatou literaturu, architekturu, umění, divadlo... Za důležité považuje znalost dějin, abychom následně dokázali pochopit ekonomii, politiku dané země. Naopak jednoznačně vyloučila náboženství, stejně tak jazyk a území, protože je nepovažuje za podstatné. Jessica X velmi ochotně spolupracovala, dokonce nám poskytla další kontakt, a to na svoji kamarádku Sandru X.

Sandra X pochází z Berlína. Důvodů, proč přijela do ČR, bylo mnoho, ale zmínila nejdůležitější - podpora Sandry velmi staré babičky. V současné době pracuje jako překladatelka a lektorka němčiny a angličtiny.

Z nedostatku času jsme museli Sandru X oslovit prostřednictvím e-mailu, což bylo značně komplikované, protože jsme jí nemohli otázky osobně vysvětlit. 19. 4. 2009 jsme rozeslali otázky a Sandra X nám v zápětí odpověděla. K první a páté otázce se bohužel nevyjádřila, avšak jsme se jí snažili tyto otázky podrobně rozepsat. Sandra X mluví česky (podle ní je to velký klad), a proto lidé často nepoznají, že je cizinka. Pokud někdo ví nebo pozná, že je cizinka, tak se zatím nesetkala s nikým, komu by to vadilo. S negativní diskriminací se zatím nesetkala. Uvedla pouze diskriminaci ze strany státu, což následně porovnála s Německem. Pokud by ztratila práci, tak jako cizinka nemá nárok na podporu v nezaměstnanosti, kdežto v Německu cizinci s trvalým pobytem mají nárok na dávky v nezaměstnanosti. Necítí se jako „pravá Němka, protože pochází z multikulturní rodiny. V Německu se narodila a vyrůstala, ale její rodina pochází ze Slovenska, ČR, Maďarska, Rakouska atp. S otázkou, co dělá Němce Němcem, si nevěděla rady, protože se domnívá, že někteří Němci mohou mít také různý původ, jako ona. Nedá se jednoznačně říct nějaká charakteristika, která by platila pro všechny Němce. Vyloučila jazyk, náboženství apod. Známé stereotypy, jako například označení Němce sucharem, rozhodně nedělají Němce Němcem, poněvadž má mnoho přátel, kteří mají smysl pro humor a nejsou suchaři. Sama německému humoru nerozumí. Na otázku, jak myslíte, že vás vidí majoritní společnost, tedy Češi a proč, uvedla, že se jí Češi neustále ptají, co v ČR dělá, a argumentují, že by se jí v Německu dařilo lépe, vydělávala by více a měla eura. Dle jejího názoru Češi myslí pouze na materialistickou stránku, ale neberou v potaz, že v Německu by asi byla nezaměstnaná.

Výzkum na českou majoritní společnost

1. věková kategorie (60 a více let)

Dne 29. 4. 2009 jsme pohovořili s paní Johannou X. Na otázku, jaký má názor na Němce, uvedla, že jí vůbec nevadí, vnímá je pozitivně. Podle jejího názoru jsou často dokonce mnohem příjemnější než

Češi. Podle kategorizace sociologa Lukáše Novotného se zde jedná o vstřícné vnímání Čechů vůči Němcům. Respondentka si nemyslí, že Němci jsou nějakým způsobem diskriminováni, přesněji - v současné době už ne. Podle jejího názoru před čtyřiceti až padesáti lety diskriminace určitě probíhala, neboť mluvit německy na severu po válce bylo celkem nebezpečné. Říká, že opravdu vidí změnu k lepšímu.

Tentýž den jsme také promluvili s paní Giselou X. Němce považuje za velice tolerantní a přátelské lidi a to i v minulosti, pokud tedy nebyli nějak politicky angažováni (NSDAP, Hitlerjugend atp.), prý i před druhou světovou válkou to byli bezproblémoví prostí lidé. I zde si můžeme povšimnout vstřícného vnímání. Určitě si nemyslí, že by byli jako menšina nějak zvýhodňováni ani vyloženě diskriminováni, říká, že jsou přehlíženi. Zmiňuje, že všem Němcům, co tu zůstali, byl odebrán majetek (i jejím rodičům), ale práci nechali specialistům (a i například horníkům), kteří byli na postech, kde je prostě potřebovali. Také se prý zohledňovalo, kdo byl či nebyl v nějaké fašistické straně. Do roku 1953 prý neměli právo na českou státní příslušnost, na přídavky na děti a také byli všeobecně považováni za politicky nespolehlivé. V Německu podle paní Gisely byli vyhnáni Němci odškodněni, každý dostal kolem 40 000 marek a do důchodu se jim počítala i léta odpracovaná v Čechách.

2. věková kategorie (40 - 59 let)

Abychom dosáhli objektivních výsledků, oslovili jsme dne 14. 4. 2009 paní Evu X, která není členkou žádné organizace sdružující Němce v Čechách. Paní Eva X odpověděla, že její vztahy k této etnické menšině jsou neutrální. V případě paní Evy X se jedná o lhostejné vnímání Čechů vůči Němcům. Dle jejího názoru německá menšina není nijak negativně ani pozitivně diskriminována. Ve svém okolí to alespoň nevnímá a domnívá se, že se u nás Němci cítí dobře.

Další interview jsme provedli dne 20. 4. 2009 s paní Ivanou X, která je zaměstnancem Domu národnostních menšin (DNM) v Praze. Ačkoliv je Ivana X Češka, její výpověď je značně ovlivněna skutečností, že její předci pocházejí z Rakouska. Německou menšinu u nás označila za naprosté jedničky, neboť se jedná o plně disciplinovaný a pořádný národ. Disciplína je pro ni natolik rozhodující, že tímto způsobem vychovala i svou dceru. Jak sama řekla - „disciplínu mám prostě v krvi.“ Jelikož se při svém zaměstnání stýká s mnoha menšinami u nás, podložila toto tvrzení svými zážitky. Jako příklad uvedla příjezd německé menšiny do DNM - při jakémkoli srazu si příslušníci této minority vždy po sobě vše uklidí a není s nimi žádný problém jako s ostatními. U této respondentky se jistě jedná o vstřícné vnímání Němců, ale troufáme si tvrdit, že by bylo možné zařadit její výpověď do kategorie, která vyjadřuje ještě více sympatičtější vztah Čechů k Němcům, než samotné vstřícné vnímání. Němce v Čechách nepovažuje za diskriminované, jelikož se domnívá, že Češi si Němců váží kvůli pořádku a disciplíně.

3. věková kategorie (25 - 39 let)

Pro tuto věkovou kategorii jsme provedli rozhovor s panem Martinem X z organizace JUKON v Praze dne 15. 4. 2009. Na první otázku, která se týkala názoru o vnímání Němců v ČR, odpověděl, že k této minoritě má neutrální vztah. Je zajímavostí, že jeho matka je Němka, která po odsunu Němců z ČSR v roce 1945, byla prohlášena za antifašistku. A právě tato skutečnost ho přivedla k hlubšímu poznání Němců v Čechách, neboť jak sám řekl, že jinak by ani netušil, že tu nějakí Němci jsou. Z pohledu jeho osoby je tato menšina nepodstatná, pracuje interně a moc se neprojevuje na veřejnosti. Často dochází ke směřování Němců se „Sudeťáky“, kterým jsou často přiřazovány negativní vlastnosti, čehož se on nedopouští. Zde se jedná o poučné vnímání, které se vyznačuje neutrálním vztahem k menšině, který je spojen s deficitem, ale nabízí řešení.

Co se týče druhé otázky o diskriminaci, Němci jsou podle něj negativně odsuzováni v sociální oblasti předsudků, spojovaných s druhou světovou válkou a sudetskými Němci. Oficiálně k pozitivní či negativní diskriminaci u Němců v ČR nedochází. Je to dáno i menšinovým zákonem z roku 2001. Z pohledu státu jsou podle něj Němci v ČR jednoznačně negativně diskriminováni ve třech oblastech:

1. Německá menšina nikdy nebyla odškodněna, což sám respondent označil za obrovské mínus polistopadového režimu. Němci po odsunu přišli o všechno až na 30 - 50 kg, které si mohli vzít s sebou. V roce 1953 byli neodsunutí Němci prohlášeni za občany Československé republiky a každý Němec musel tedy přijmout československé státní občanství (jakmile odmítl, šel do vězení). Majetek těmto lidem nebyl vrácen, a to je podle něj obrovská nespravedlnost.
2. Dodnes neodsunutým Němcům není přiznáno vysokoškolské vzdělání. Lidé za války dosáhli např. titulu Ing. a ten jim byl odejmut a v žádném případě ho nesměli použít.
3. Nebyly napraveny další křivdy spáchané na neodsunutých Němcích, neboť platil zákon na obnovu republiky, podle kterého všichni neodsunutí Němci museli odevzdávat 20 % ze svého důchodu státu, a to jen proto, že to byli Němci.

U této výpovědi je nezbytné znovu připomenout, že respondent pochází z německé rodiny a některé z vyjmenovaných křivd na jeho příbuzných byly opravdu spáchány. Tento respondent se také neustále zabývá česko-německými vztahy a je s Němci v neustálém kontaktu. Odpovědi na naše otázky jsou těmito faktory určitě ovlivněny.

Diskuse, závěr a zodpovězení výzkumných otázek

Cílem práce bylo najít odpovědi na naše výzkumné otázky týkající se německé menšiny žijící v Čechách a také názorů české majority právě na tuto menšinu. Je nám líto, že jsme nemohli srovnat odpovědi respondentů z pohraničí s odpověďmi z pražského prostředí, domníváme se, že odpovědi by se lišily. Během celkem dvanácti rozhovorů jsme ale zjistili velké množství zajímavých informací, na které jsme se pokusili nahlédnout z co nejvíce možných hledisek, porovnat je a dospět tak k následujícímu shrnutí.

Z celé výzkumné části práce lze vyčíst, že téměř všichni respondenti sdílí názor, že situace Němců v Čechách se během času velice změnila a to v pozitivním slova smyslu. V žádném případě neusilují o vlastní autonomii. Pokud cítili nějakou diskriminaci (v tomto případě myšleno negativní diskriminaci), bylo to spíše v minulosti a to hlavně v oblasti omezené nabídky práce a vůbec možnosti začlenit se do kolektivu, aniž by museli skrývat svou pravou totožnost. Tento pocit ovšem doposud úplně nevymizel a je doprovázen vnímáním odměřeného chování Čechů k Němcům vzhledem k událostem druhé světové války a s tím spojenými předsudky. Dále se také setkáváme s pocitem diskriminace z pohledu státu kvůli neuskutečněnému odškodnění Němců, kteří nebyli odsunuti.

Přestože se na českých školách vyučuje němčina, stále se v současnosti objevuje z pohledu německé menšiny jazyková bariéra, která je do jisté míry nutí učit se česky. U starších generací německých obyvatel žijících na českém území pořád zůstává velkým problémem otázka identity. Někteří respondenti nevěděli, k jaké národnosti se zařadit, jiní jsou zase přesvědčeni, že ostatní je vidí jinak, než se oni sami cítí.

Tradiční oslavy svátků jsou velmi často počestěné a jídla z typicky německé kuchyně se ve většině případů nijak pravidelně nevaří. Překvapivě těžkým úkolem byla pro respondenty otázka charakteristiky německého národa. Uvedené odpovědi se pohybovaly se od vlastností jako konzervativnost, pořádkumilovnost, disciplína až k vnímání Německa jako multikulturní společnosti. V odpovědích na otázku hlavního a nejdůležitějšího atributu etnicity příslušníků německé menšiny v Čechách jasně převládá jazyk a historie, přičemž obojí je často uváděno jako „to, co dělá Němce Němcem“. Z výpovědí majority vyplývá celkově vstřícný či neutrální vztah Čechů k Němcům v současnosti.

Na naše otázky odpovídali dotazovaní ze začátku většinou váhavě, posléze ovšem ztratili obavy a vyjadřovali své názory přímo a ochotně odpovídali. Díky tomu jsme získali jasnější přehled o německé menšině žijící na území České republiky.

Zajímavosti

Seznam použité literatury a pramenů

Webové stránky

Abeceda a výslovnost [online]. 2009 [cit. 2009-03-14]. Dostupný z WWW: <<http://cs.wikipedia.org>>.

Česko-Německá Deklarace [online]. 2009 [cit. 2009-05-11]. Dostupný z WWW: <<http://www.prag.diplo.de>>.

Česko-německý fond budoucnosti [online]. 2009 [cit. 2009-03-13]. Dostupný z WWW: <<http://www.mezikulturnidialog.cz/nemecke.html>>.

Deutsche Abteilung des Spezialgymnasiums F.X.Šaldy in Liberec (Reichenberg) in der Tschechischen Republik [online]. 1996 [cit. 2009-04-10]. Dostupný z WWW: <<http://deutsch.devel.gfxs.cz/hlavni-stranka/>>.

Dvojazyčné studium s výukou některých předmětů v německém jazyce [online]. Poslední aktualizace. Praha : Gymnázium Na Pražačce, 2002-2009 , 11.1.2009 [cit. 2009-05-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.gym-prazacka.cz/?page=bilingual-study>>.

Goethe Institut Prag [online]. 2009 [cit. 2009-03-13]. Dostupný z WWW: <<http://www.mezikulturnidialog.cz/nemecke.html>>.

Gramatika a pravopis [online]. 2009 [cit. 2009-03-14]. Dostupný z WWW: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/N%C4%9Bm%C4%8Dina>>.

Jukon, Antikomplex a Junge Aktion (Ackermann-Gemeinde) [online]. 2007 [cit. 2009-04-01]. Dostupný z WWW: <<http://jukon.net/?catid=1&blog=Jukon>>.

Listina základních práv a svobod : Článek 24 a 25 [online]. Sněmovní 4, 118 26, Praha 1 - Malá strana : Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 2009 [cit. 2009-05-11]. Dostupný z WWW: <<http://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>>.

Naše činnost [online]. 2004 [cit. 2009-03-30]. Dostupný z WWW:
<<http://www.egerlaender.cz/predstaveni.htm>>.

Němčina [online]. 2009 [cit. 2009-05-18]. Dostupný z WWW: <<http://cs.wikipedia.org>>.

Německá kuchyně [online]. 2009 [cit. 2009-03-14]. Dostupný z WWW: <<http://cs.wikipedia.org>>.

Německé školy v České republice [online]. 2003 [cit. 2009-04-30]. Dostupný z WWW:
<<http://www.prag.diplo.de>>.

Německo [online]. 2009 [cit. 2009-03-14]. Dostupný z WWW: <<http://cs.wikipedia.org>>.

Německo, Frohe Ostern [online]. 2005 [cit. 2009-03-29]. Dostupný z WWW:
<<http://www.afreetime.com/index.php?pgdb=265&c=165>>.

Organizace menšiny [online]. 2009 [cit. 2009-04-25]. Dostupný z WWW:
<<http://www.vlada.cz/scripts/detail.php?id=6631>>.

Překlad vzorového textu [online]. 2009 [cit. 2009-03-14]. Dostupný z WWW:
<<http://cs.wikipedia.org>>.

Rada vlády pro národnostní menšiny [online]. 2009 [cit. 2009-02-18]. Dostupný z WWW:
<<http://www.vlada.cz>>.

Rada vlády pro národnostní menšiny, Aktivita [online]. 2009 [cit. 2009-02-18]. Dostupný z WWW:
<<http://www.vlada.cz>>.

Smlouvy o dobrém sousedství [online]. 2009 [cit. 2009-05-11]. Dostupný z WWW:
<<http://www.prag.diplo.de>>.

Společnost Franze Kafky [online]. 2009 [cit. 2009-03-13]. Dostupný z WWW:
<<http://www.mezikulturnidialog.cz/nemecke.html>>.

Státní svátky Německa [online]. 2009 [cit. 2009-03-15]. Dostupný z WWW: <<http://cs.wikipedia.org>>.

Ústava České republiky : Článek 6 [online]. Sněmovní 4, 118 26, Praha 1 - Malá strana : Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 2009 [cit. 2009-05-11]. Dostupný z WWW:
<<http://www.psp.cz/docs/laws/constitution.html>>.

VAŘURA P. *Náboženství v zemích EU: Německo* [online]. 2000 [cit. 2009-03-03]. Dostupný z WWW:
<<http://www.rozhlas.cz/nabozenstvi/zpravy/zprava/541919>>.

Vánoce v Německu [online]. 2007 [cit. 2009-03-19]. Dostupný z WWW:
<<http://misphullinek.blog.cz/0701/vanoc-v-nemecku>>.

Vánoce v Německu [online]. 2007 [cit. 2009-03-19]. Dostupný z WWW:
<<http://misphullinek.blog.cz/0701/vanoc-v-nemecku>>.

Zákon o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů [online]. Poslední aktualizace. Počítačová škola Bárta, spol. s r.o., c2006 , 20.5.2009 [cit. 2009-05-11]. Dostupný z WWW: <<http://www.pravnipredpisy.cz>>.

NOVOTNÝ, L. Postavení německé menšiny v kontextu česko-německých vztahů. Česko-německé souvislosti. 1.1.2004, roč. 2, číslo 2, s. 9-11. Dostupný z WWW:

<<http://www.borderland.cz/cnscestina.pdf>>.

Monografie

HOUŽVIČKA, V., NOVOTNÝ, L. *Otisky historie v regionálních identitách obyvatel pohraničí. Sebedefinice a vzájemné vnímání Čechů a Němců v přímém sousedství*. Praha: Sociologický ústav AVČR, v.v.i., 2007, s. 83.

MAJEROVÁ, V., MAJER, E. *Kvalitativní výzkum v sociologii venkova a zemědělství část I*. Praha: PEF ČZU, 2006, s. 68.

NOVÁK, V. *Česko-německé vztahy. K problematice německé menšiny v České republice*. Praha: 2001, s. 2-10.

POSPÍŠIL, M., SULITKA, A. *Národnostně menšinová politika České republiky: Základní dokumenty*. Praha: Úřad vlády ČR: Sekretariát Rady vlády pro národnostní menšiny, 2003.

ŠAROCHOVÁ, G. *Kdy, kde, proč a jak se stalo v českých dějinách*. Praha: Reader's Digest Výběr, spol. s r. o., 2001, s. 72-73.

Přílohy

[Kulturní sdružení občanů německé národnosti v ČR - mapa vyznačující jednotlivé svazy](#)

[Shromáždění Němců v Čechách, na Moravě a ve Slezsku - seznam svazů](#)

Počet shlédnutí: 846

1)

MAJEROVÁ, V., MAJER, E. *Kvalitativní výzkum v sociologii venkova a zemědělství část I*. Praha: PEF ČZU, 2006, s. 68.

2)

HOUŽVIČKA, V., NOVOTNÝ, L. *Otisky historie v regionálních identitách obyvatel pohraničí. Sebedefinice a vzájemné vnímání Čechů a Němců v přímém sousedství*. Praha: Sociologický ústav AVČR, v.v.i., 2007, s. 83.

3)

NOVOTNÝ, L. *Postavení německé menšiny v kontextu česko-německých vztahů. Česko-německé souvislosti*. 1.1.2004, roč. 2, číslo 2, s. 9-11. Dostupný z WWW:

<<http://www.borderland.cz/cnscestina.pdf>>.

4)

NOVÁK, V. *Česko-německé vztahy. K problematice německé menšiny v české republice*. Praha: 2007, s. 2-10.

5)

POSPÍŠIL, M., SULITKA, A. *Národnostně menšinová politika České republiky: Základní dokumenty*. Praha: Úřad vlády ČR: Sekretariát Rady vlády pro národnostní menšiny, 2003.

6)

Německo [online]. 2009 [cit. 2009-03-14]. Dostupný z WWW: <<http://cs.wikipedia.org>>.

7)

VAĐURA, P. *Náboženství v zemích EU: Německo* [online]. 2000 [cit. 2009-03-03]. Dostupný z WWW: <http://www.rozhlas.cz/nabozenstvi/zpravy/_zprava/541919>.

8)

Němčina [online]. 2009 [cit. 2009-05-18]. Dostupný z WWW: <<http://cs.wikipedia.org>>.

9)

Abeceda a výslovnost [online]. 2009 [cit. 2009-03-14]. Dostupný z WWW: <<http://cs.wikipedia.org>>.

10)

Gramatika a pravopis [online]. 2009 [cit. 2009-03-14]. Dostupný z WWW: <<http://cs.wikipedia.org>>.

11)

Překlad vzorového textu [online]. 2009 [cit. 2009-03-14]. Dostupný z WWW: <<http://cs.wikipedia.org>>.

12)

Státní svátky Německa [online]. 2009 [cit. 2009-03-15]. Dostupný z WWW: <<http://cs.wikipedia.org>>.

13)

Vánoce v Německu [online]. 2007 [cit. 2009-03-19]. Dostupný z WWW: <<http://misphullinek.blog.cz/0701/vanoc-v-nemecku>>.

14)

Vánoce v Německu [online]. 2007 [cit. 2009-03-19]. Dostupný z WWW: <<http://misphullinek.blog.cz/0701/vanoc-v-nemecku>>.

15)

Německo, Frohe Ostern [online]. 2005 [cit. 2009-03-29]. Dostupný z WWW: <<http://www.afreetime.com/index.php?pgdb=265&c=165>>.

16) 17)

Německá kuchyně [online]. 2009 [cit. 2009-03-14]. Dostupný z WWW: <<http://cs.wikipedia.org>>.

18) 19) 20)

ŠAROCHOVÁ, G. *Kdy, kde, proč a jak se stalo v českých dějinách*. Praha: Reader's Digest Výběr, spol. s r. o., 2001, s. 72-73.

21)

Organizace menšiny [online]. 2009 [cit. 2009-04-25]. Dostupný z WWW: <<http://www.vlada.cz/scripts/detail.php?id=6631>>.

22) 25) 26)

Jukon, Antikomplex a Junge Aktion (Ackermann-Gemeinde) [online]. 2007 [cit. 2009-04-01]. Dostupný z WWW: <<http://jukon.net/?catid=1&blog=Jukon>>.

23)

Rada vlády pro národnostní menšiny, Aktivita [online]. 2009 [cit. 2009-02-18]. Dostupný z WWW: <<http://www.vlada.cz/scripts/detail.php?id=6631>>.

24)

Naše činnost [online]. 2004 [cit. 2009-03-30]. Dostupný z WWW: <<http://www.egerlaender.cz/predstaveni.htm>>.

27) 28) 29)

Rada vlády pro národnostní menšiny [online]. 2009 [cit. 2009-02-18]. Dostupný z WWW: <<http://www.vlada.cz/scripts/detail.php?id=6631>>.

30)

Německé školy v České republice [online]. 2003 [cit. 2009-04-30]. Dostupný z WWW: <<http://www.prag.diplo.de>>.

31)

Deutsche Abteilung des Spezialgymnasiums F.X.Šaldy in Liberec (Reichenberg) in der Tschechischen Republik [online]. 1996 [cit. 2009-04-10]. Dostupný z WWW: <<http://deutsch.devel.gfxs.cz/hlavni-stranka/>>.

32)

Dvojazyčné studium s výukou některých předmětů v německém jazyce [online]. Poslední aktualizace. Praha : Gymnázium Na Pražačce, 2002-2009 , 11.1.2009 [cit. 2009-05-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.gym-prazacka.cz/?page=bilingual-study>>.

33)

Společnost Franze Kafky [online]. 2009 [cit. 2009-03-13]. Dostupný z WWW:
<<http://www.mezikulturnidialog.cz/nemecke.html>>.

34)

Goethe Institut Prag [online]. 2009 [cit. 2009-03-13]. Dostupný z WWW:
<<http://www.mezikulturnidialog.cz/nemecke.html>>.

35)

Česko-německý fond budoucnosti [online]. 2009 [cit. 2009-03-13]. Dostupný z WWW:
<<http://www.mezikulturnidialog.cz/nemecke.html>>.

36)

NOVÁK, V. *Česko-Německé vztahy: K problematice německé menšiny v České republice*. Praha, 2001, s. 2-10

37)

Ústava České republiky : Článek 6 [online]. Sněmovní 4, 118 26, Praha 1 - Malá strana : Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 2009 [cit. 2009-05-11]. Dostupný z WWW:
<<http://www.psp.cz/docs/laws/constitution.html>>.

38)

Listina základních práv a svobod : Článek 24 a 25 [online]. Sněmovní 4, 118 26, Praha 1 - Malá strana : Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 2009 [cit. 2009-05-11]. Dostupný z WWW:
<<http://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>>.

39)

Zákon o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů [online]. Poslední aktualizace. Počítačová škola Bárta, spol. s r.o., c2006 , 20.5.2009 [cit. 2009-05-11]. Dostupný z WWW: <<http://www.pravnipredpisy.cz>>.

40)

Smlouvy o dobrém sousedství [online]. 2009 [cit. 2009-05-11]. Dostupný z WWW:
<<http://www.prag.diplo.de>>.

41)

Česko-Německá Deklarace [online]. 2009 [cit. 2009-05-11]. Dostupný z WWW:
<<http://www.prag.diplo.de>>.

From:

<https://www.hks.re/wiki/> - **Hospodářská a kulturní studia (HKS)**

Permanent link:

https://www.hks.re/wiki/nemci_v_cechachLast update: **29/05/2024 19:38**